

Slasti a strasti kvaziexperimentu

Zkušenosti z evaluace projektu
Aplikace Good-Lives-Modelu
v českém vězeňství

Vladimír Kváča

15. 6. 2023

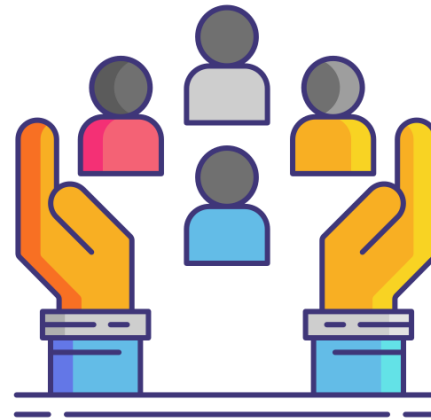
O čem si chci povídat

O čem to celé bylo
O dynamice aktérů
O problémech
v průběhu evaluace

O výsledcích
O interpretačních
nejistotách a záhadách

GLM

- Good lives model (GLM) je dlouhodobý terapeutický program vycházející z pozitivní psychologie a zaměřený na prevenci násilného chování určený pro pachatele trestných činů s násilným prvkem.

Kvaziexperimentální design (PSM/DD)

Jiřice #
Kuřim #
Kynšperk #
Pardubice #
Stráž pod Ralskem #
Vinařice #

01 – 08/2020
10/2020 – 08/2021
10/2021 – 07/2022

Kč 14 mil.

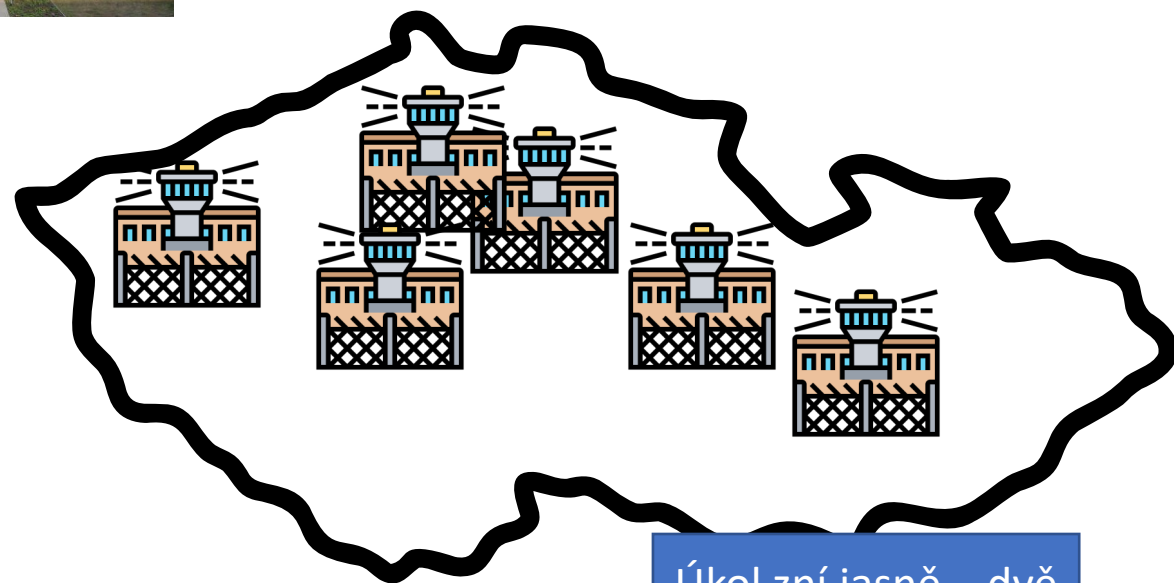
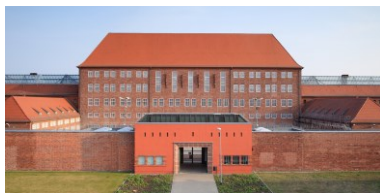
(Na intervenci a evaluaci, ESF, OPZ)

443

209 v intervenční skupině (17 terapeutických skupin)
234 v kontrolní skupině

Dynamika aktérů

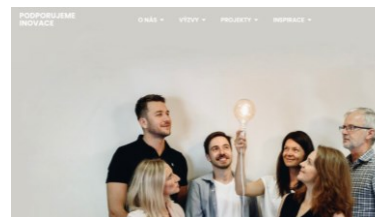
Co ty mi budeš
povídat o
evaluaci

Tak uděláme
dobrou
dopadovou
studii

A nešlo by
ještě...

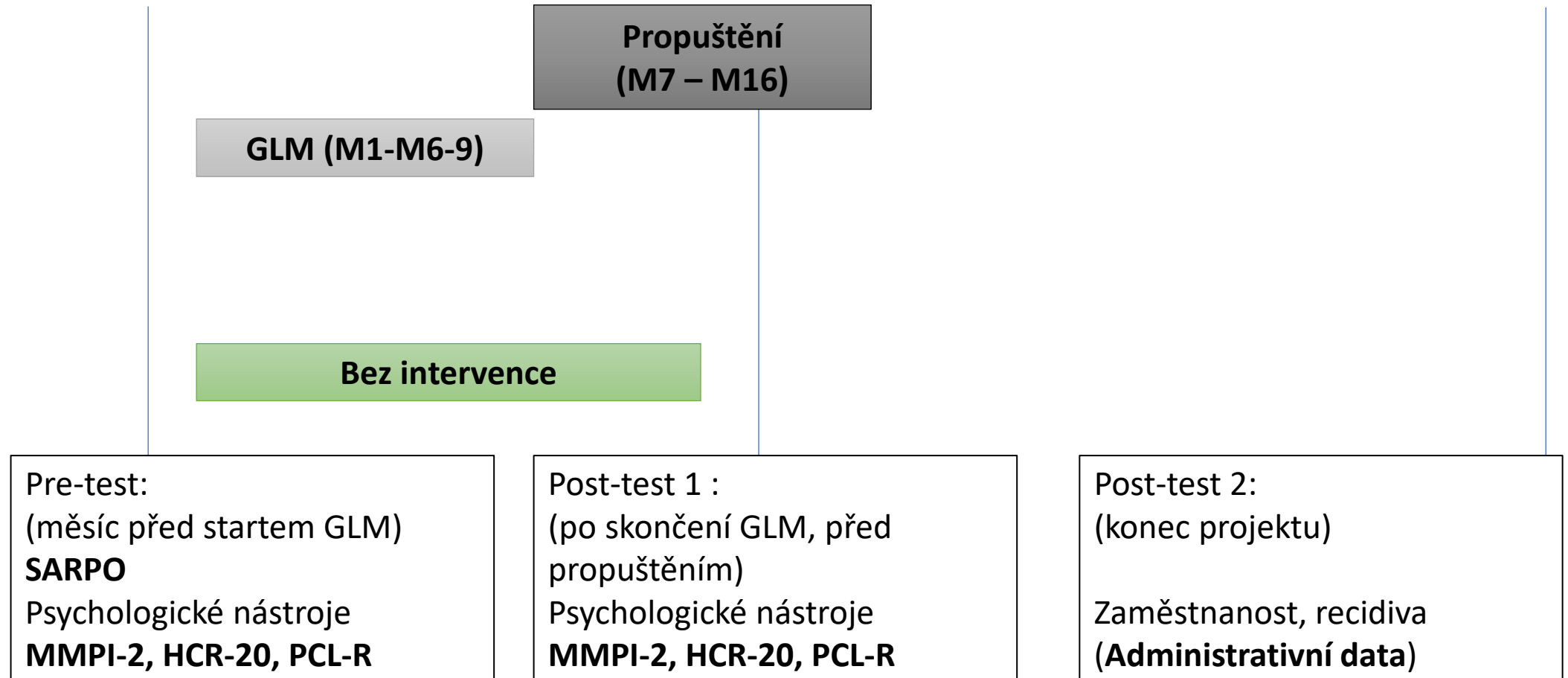
Úkol zní jasně – dvě
dávky testů!
Není čas lámat si
hlavu, kdo je kdo...

VOLONTÉ
vůle pomáhat

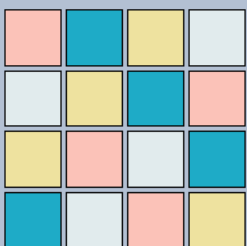
Data

(shodně pro všechny skupiny)

Problémy s daty

- Výběr nástrojů měření
- Školení sběračů dat
- Nastavení systému
- Ověřování kvality
- Dodatečné školení, personální změny

Předávání dat v projektu „Applikace Good-Lives-Modelu v českém vězeňství“

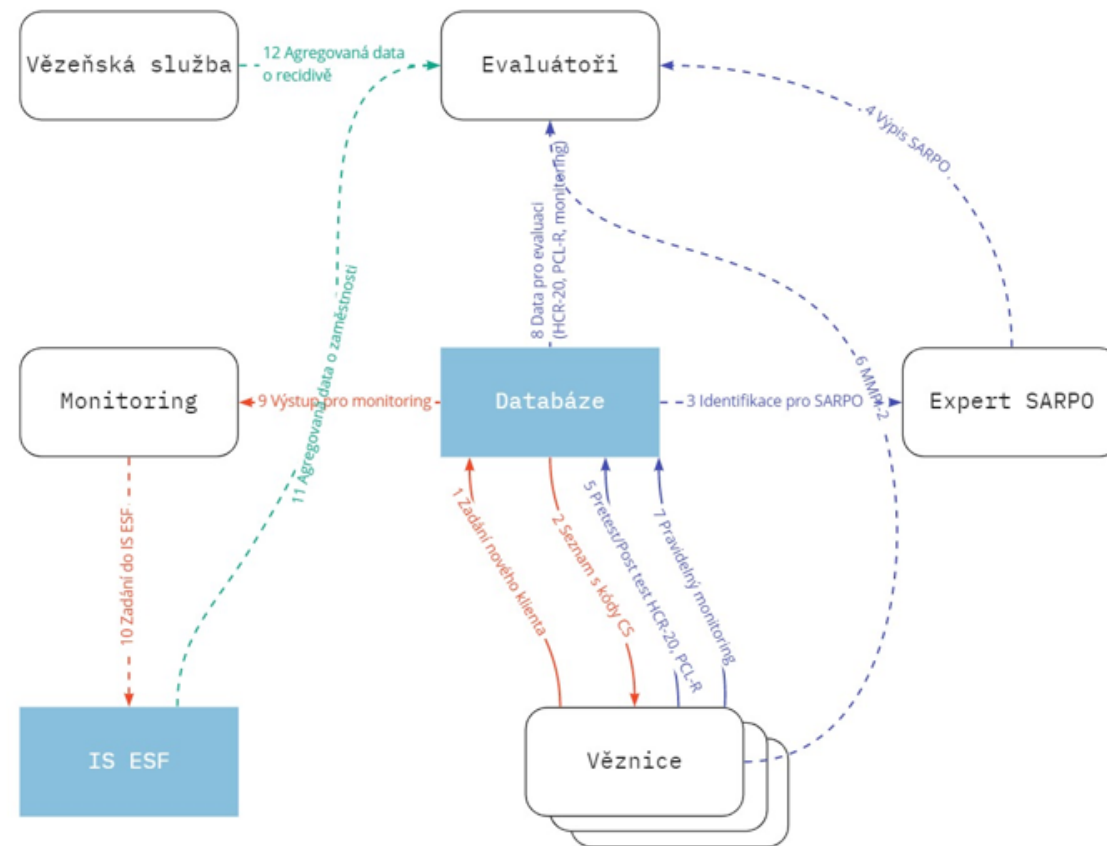
Verze 2.0 – Pro připomenutí pro třetí kohortu

Tento dokument představuje toky dat a postupy testování pro účely evaluace a monitoringu projektu „Applikace Good-Lives-Modelu v českém vězeňství“. Rozpracovány do větších detailů jsou ta data, která se dotýkají pracovníků zapojených věznic.

Předávání dat v rámci projektu

V rámci projektu plánujeme toky dat využitelné pro evaluační účely a pro monitoring tak, jak je uvedeno na následujícím obrázku.

Obr. 1 - Toky dat v rámci projektu

Na obrázku jsou červeně naznačeny toky osobních dat, modře toky pseudonymních dat a zeleně toky dat agregací anonymizovaných. Plnou čarou jsou přenosy, které probíhají v rámci vytvořeného databázového prostředí Salesforce, čárkovaně ruční přenosy (např. fyzicky na disku nebo e-mailem), dle dohodnutých pravidel.

Stručný přehled toků je v následující tabulce a jednotlivé toky jsou pak podrobněji vysvětleny v dalších kapitolách.

Problém s daty 1 – Nízká inter-rater reliabilita (HCR20 + PCL-R)

		Všechny pre-testy														
		DF_Total	SF_Total	HCR_Total						HCR_Ana						
Staff_HCR1		N	mean	mean	mean	min	max	sd	Odchylka od průměru SARPO	Odchylka od průměru HCR1_Tota1	mean	min	max	sd	Odchylka od průměru HCR1_Ana	
1	A	9	60.0	50.0	15.3	7.0	24.0	5.5	0%	-19%	8.0	3.0	13.0	3.4	-13%	
1	B	8	55.5	57.2	17.8	7.0	24.0	6.5	-2%	-6%	9.3	3.0	14.0	4.3	0%	
1	C	4	66.5	56.3	26.5	21.0	31.0	4.2	17%	40%	14.0	12.0	16.0	1.8	52%	
1	D	8	56.0	59.1	20.0	11.0	26.0	5.1	1%	5%	11.8	7.0	16.0	2.9	27%	
1	E	9	57.1	55.6	19.4	11.0	28.0	5.9	0%	2%	11.2	7.0	16.0	3.0	22%	
1	F	10	58.7	62.6	18.8	10.0	30.0	7.0	9%	-1%	11.0	5.0	17.0	3.6	19%	
2	G	32	48.8	55.7	19.9	4.0	32.0	7.4	-15%	5%	9.3	1.0	14.0	3.6	1%	
2	H	16	49.4	50.6	16.3	7.0	28.0	6.1	-18%	-14%	7.9	3.0	14.0	3.4	-14%	
3	I	11	60.4	60.3	13.7	2.0	26.0	7.5	10%	-28%	7.0	0.0	13.0	4.6	-24%	
3	J	4	58.9	51.6	18.3	5.0	25.0	9.4	0%	-4%	9.0	2.0	13.0	5.2	-3%	
3	K	12	62.2	58.5	15.6	5.0	30.0	7.9	11%	-18%	7.0	2.0	13.0	3.5	-24%	
3	L	10	57.0	57.3	15.6	4.0	27.0	9.1	1%	-18%	7.7	3.0	13.0	3.8	-17%	
3	M	10	56.2	53.5	12.4	2.0	29.0	8.7	-3%	-35%	5.6	0.0	14.0	4.3	-39%	
4	N	27	58.4	50.6	25.6	14.0	38.0	5.6	-2%	35%	11.5	5.0	18.0	3.2	25%	
4	O	23	59.6	58.4	24.6	11.0	33.0	6.7	7%	29%	11.5	4.0	17.0	3.9	25%	
5	P	50	54.2	65.3	17.1	5.0	29.0	4.9	3%	-10%	8.7	2.0	14.0	2.9	-6%	
6	Q	12	58.8	61.6	18.5	6.0	29.0	7.2	8%	-2%	9.0	3.0	14.0	3.7	-3%	
6	R	34	55.6	58.2	19.2	5.0	37.0	8.1	0%	1%	8.5	0.0	19.0	4.6	-8%	
CELKEM/ Průměr		289	56.07474	57.79659	18.97232					15%	9.231834				18%	4.

Problém s daty 3 – Nízká validita MMPI-2 a nedodržování způsobu administrace

Tabulka 3 - Míra nevalidních MMPI-2 testů dle jednotlivých věznic

Věznice	1. kohorta pretest	1. kohorta posttest	2. kohorta pretest	2. kohorta posttest	3. kohorta pretest	3. kohorta posttest
Věznice 1	38 %	61 %	17 %	17 %	17 %	22 %
Věznice 2	8 %	19 %	29 %	29 %	17 %	6 %
Věznice 3	17 %	22 %	33 %	33 %	12 %	0 %
Věznice 4	50 %	100 %	31 %	31 %	17 %	14 %
Věznice 5	38 %	61 %	40 %	40 %	21 %	29 %
Věznice 6	13 %	30 %	0 %	0 %	0 %	22 %
Míra nevalidních MMPI-2 celkem	28 %	50 %	25 %	25 %	14 %	15 %

Rekrutace účastníků

- V reálu nutná kombinace dvou postupů (náhodný + účelový)
- Částečná randomizace

Rekrutace

Jiřice

7 x 1 x 10 x

Kuřim

10 x

Kynšperk

10 x 7 x

Pardubice

7 x

Stráž p. R.

7 x 10 x

Vinařice

10 x

7 x

Randomizace na úrovni oddílů

10 x

Výběr na základě logistických omezení

1 x

Nerealizovaná skupina (pro Covid-19)

Vybrané závěry z evaluace projektu GLM

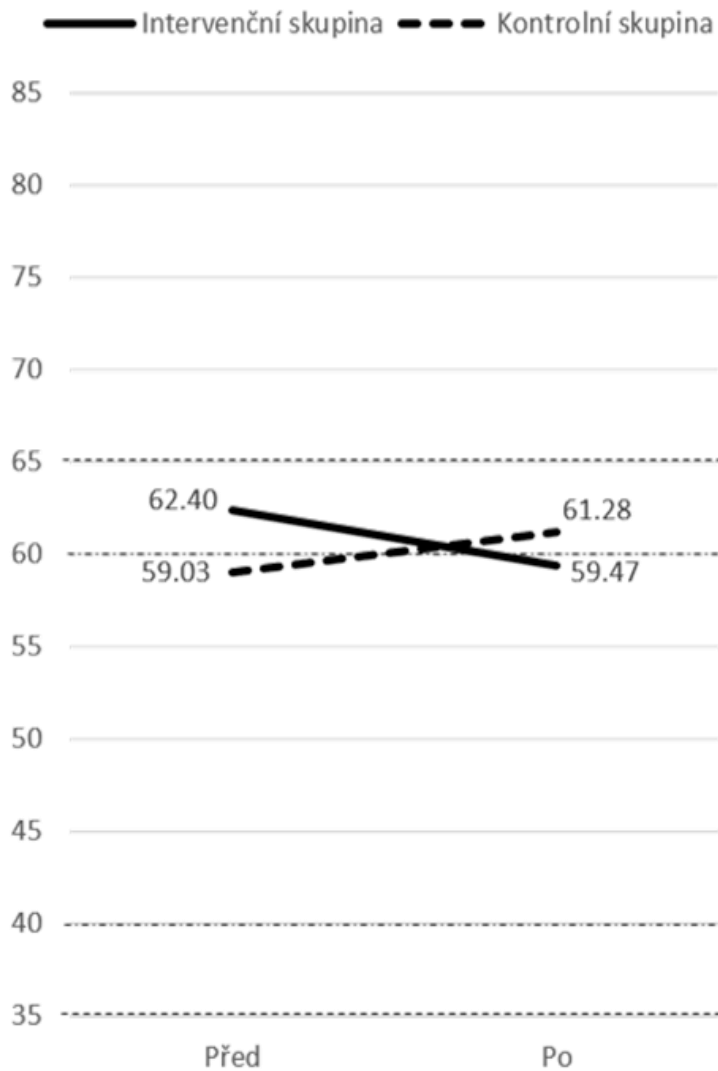

Efekty GLM: Změna pohledu na svět a společnost

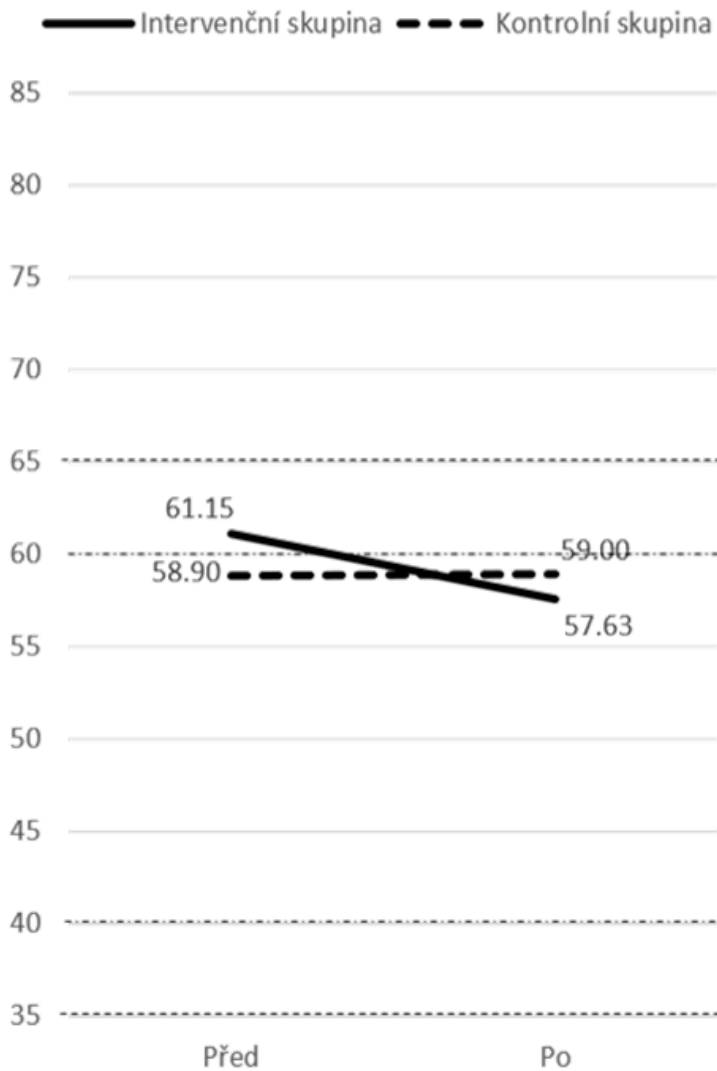
- Změna pohledu na svět a společnost zahrnující prvky regulace chování, nepřátelství, naivity a vnímání reality.
- Typické je zvýšení důvěry v druhé lidi, snížení pocitu, že „jsem obětí druhých a musím si na ně dát pozor“, snížení cynismu a posun ve vnímání světa od „špatného“ k „dobrému“.
- Snižuje se také vnímaná přijatelnost amorálního chování.

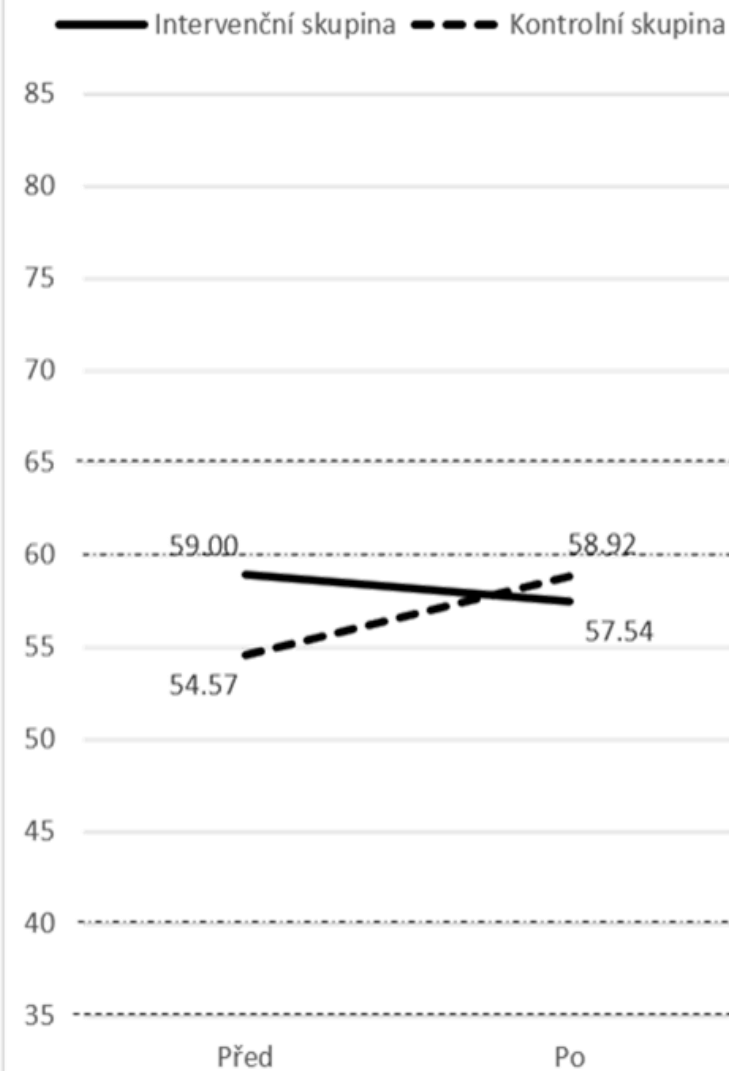
Antisociální postoje (ASP1)

Hostilita (Ho)

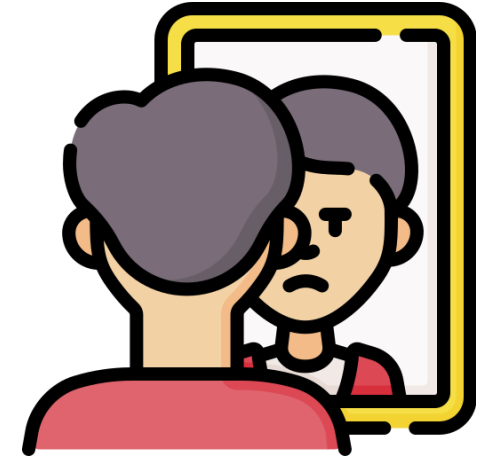

Amorálnost (Ma1)

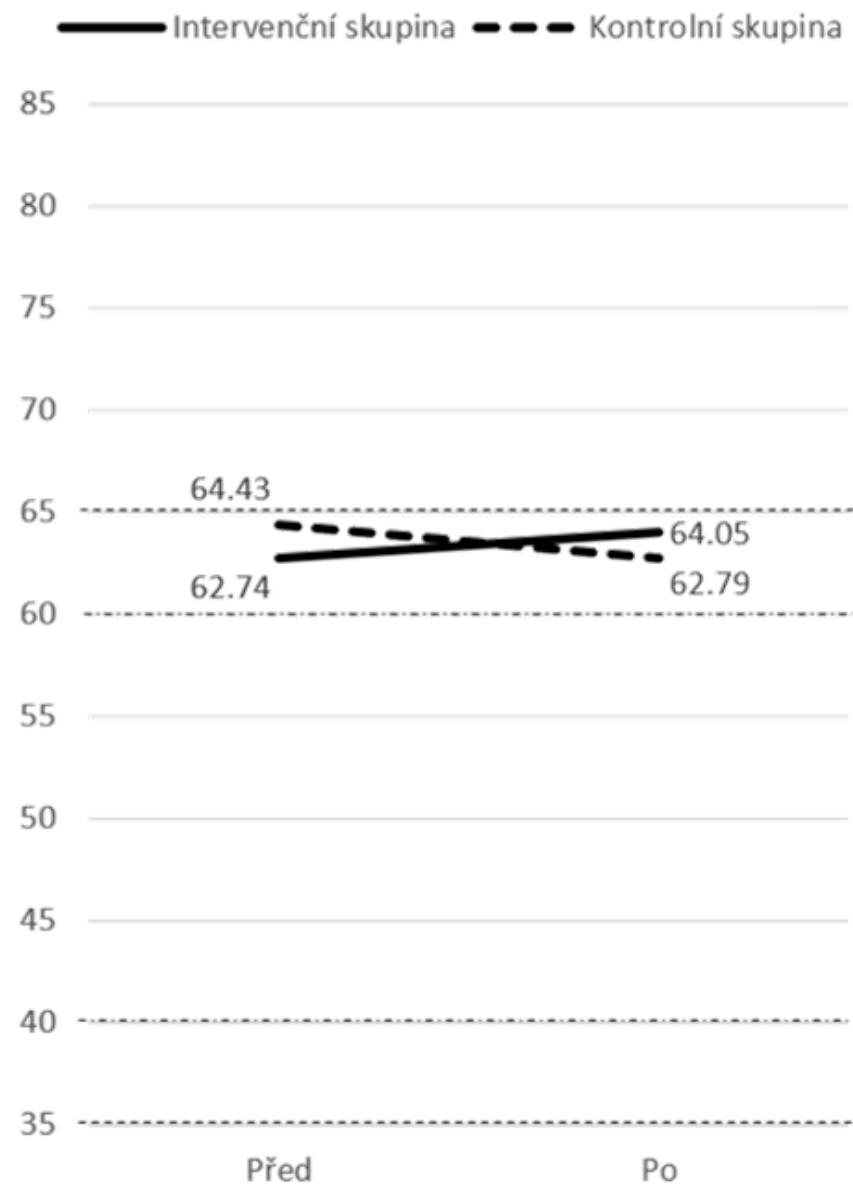

Efekty GLM: Změna pohledu na sebe sama

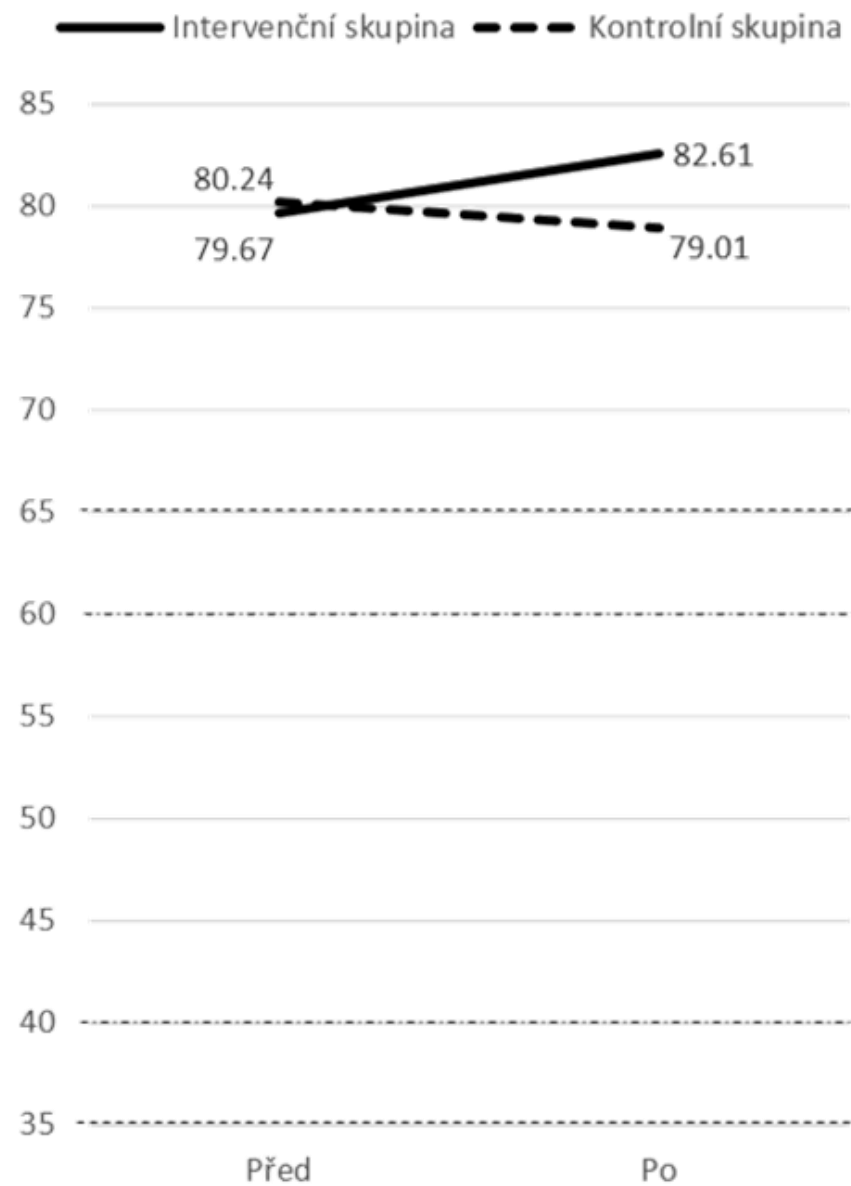
- Pozorujeme větší otevřenost vůči negativnímu sebehodnocení a sebereflexi, zejména přiznání dřívějších problémů s autoritami a asociálního chování.
- Typická je změna ve smyslu „vnímal jsem se jako problémový, ale po terapii jsem seznal, že je to se mnou ještě horší, než jsem si dříve myslel“.

Problémy s autoritou (Pd2)

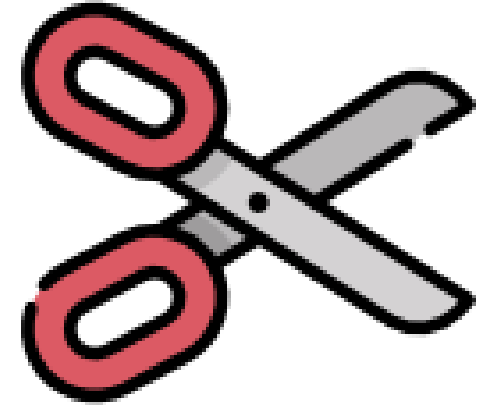

Antisociální chování (ASP2)

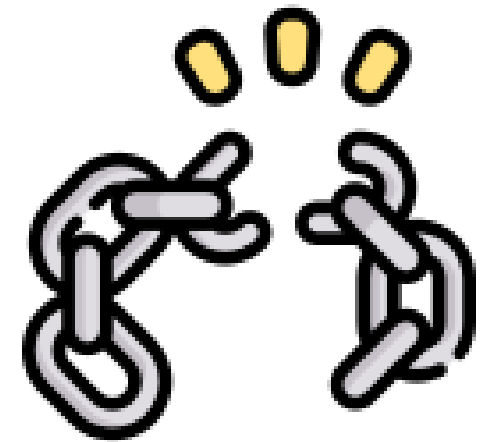
Zjištění z GLM: Rozevírající se nůžky

- Výsledný efekt se v této oblasti skládá ze zlepšení u intervenční skupiny a podobně silného zhoršení u kontrolní skupiny.
- **Prostý pobyt ve věznici tedy v těchto oblastech vede ke zhoršování psychologického profilu nežádoucím směrem.**

Efekty GLM: Zvýšená šance na podmíněčné propuštění

- Pravděpodobnost, že účastník terapie GLM je propuštěn na podmínku je 31,5 %, u člena kontrolní skupiny to je jen 21,9 %.
- Účast v terapii tak zvyšuje šanci na předčasné propuštění o cca 10 p. b.
- 15 – 17 dodatečně propuštěných v průměru o 505 dní trestu. V roce 2022 byl průměrný výdaj na 1 vězně a den ve výši 1 773,30 Kč. Jen tímto se projekt v zásadě zaplatil.

Efekty GLM: V průměru nulový efekt na recidivu

- Přes pozitivní výsledky na úrovni psychologických změn zatím nemáme silné důkazy o vlivu na recidivu účastníků.
- Analýza distribuce efektů ale vzbuzuje mírně optimistické myšlenky

Recidiva

- Recidivu operacionalizujeme s ohledem na disponibilní data jako znovuvěznění
- 22. 8. 2020 po necelém měsíci na svobodě byl znovu uvězněn člen IS ze Stráže pod Ralskem. Poškozenému ukradl mobilní telefon, přičemž mu hrozil injekční stříkačkou. Po necelých dvou letech propuštěn, do měsíce opět recidiva, zadržen při pokusu o krádež mobilních telefonů v prodejně a další trest necelých dvou let.
- I první recidivista z KS je ze Stráže. Po necelých dvou měsících byl uvězněn 8. 12. 2020 za porušení zákazu řídit motorová vozidla. Odseděl si 20 měsíců a po třech měsících si čin zopakoval a dostal dalších 16 měsíců.

Recidiva

- Do 31. 3. 2023 máme z 363 pozorování 90 příběhů recidivy, z toho 74 pravomocných odsouzení a 16 vazebních stíhání.
- Jak jsou rozděleny mezi IS a KS?
- Test equality of survivor functions
- Nelze potvrdit hypotézu o odlišných funkcích přežití => nemáme statisticky signifikantní efekt na recidivu

Log-rank test for equality of survivor functions

	Events	Events
Group_GLM	observed	expected
Bez GLM	49	51.02
S GLM	41	38.98
Total	90	90.00
	chi2(1) =	0.19
	Pr>chi2 =	0.6669

Recidiva

- Kaplan-Meier estimate of the failure function

```
Failure Function
Group_GLM          Bez GLM          S GLM
-----
time    182.5      0.0748      0.0650
         365       0.1690      0.1849
         547.5     0.2530      0.2419
         730       0.3434      0.3407
```


Interpretační problém 1 – distribuce na úrovni kohort

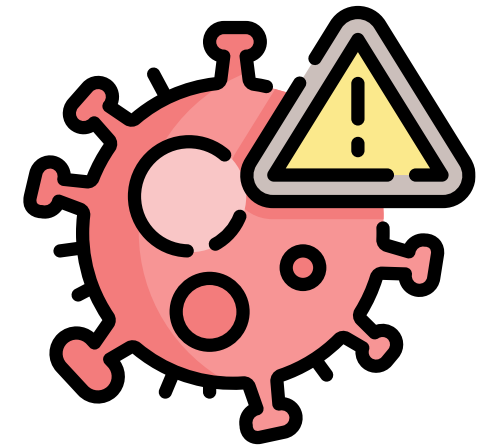
- Velmi odlišné chování kohort
- U 1. kohorty GLM spíše zvyšuje pravděpodobnost recidivy
- U 2. a 3. kohorty spíše snižuje pravděpodobnost recidivy
- Ani tyto výsledky nejsou statisticky signifikantní

```
Failure Function Kohorta = 1
Group_GLM          0          1
-----
time    182.5      0.0735      0.1041
         365       0.1324      0.2410
         547.5     0.2098      0.2755
         730      0.3347      0.3445
```

```
Failure Function Kohorta = 2+3
Group_GLM          0          1
-----
time    182.5      0.0752      0.0347
         365       0.1950      0.1448
         547.5     0.2856      0.2394
```

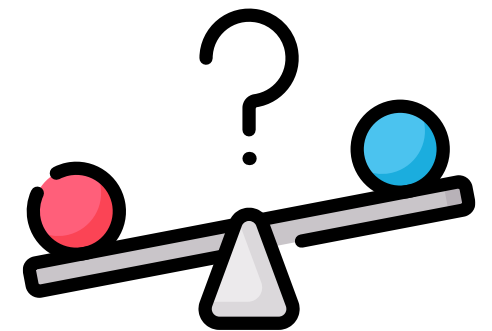
Interpretační problém 1 – distribuce na úrovni kohort

- Psychologické efekty u 1. kohorty byly velmi dobré, srovnatelné s 3. kohortou (a násobně lepší než u 2. kohorty, která byla nejvíce poznamenána Covidem)
- V rámci 1. kohorty recidiva mírně koreluje s dokončením terapie (čím víc terapie, tím víc recidivy)
- Vysoká recidiva je u dříve propuštěných v rámci 1. kohorty, u těch, kteří byli propuštěni později, toto nepozorujeme (ale malé N)

Interpretační problém 2 – randomizované vs. nerandomizované skupiny

- Rozdělení souboru podle způsobu rekrutace citelně zvýší předintervenční rozdíly mezi IS a KS:
- U randomizovaných skupin je podle pre-testů IS o něco **náročnější** než KS, u účelově vybíraných skupin je IS **méně náročná**.
- U randomizovaných skupin IS recidivuje méně než KS, u účelově vybraných je to naopak.

Závěrečná konference GLM

Nezisková organizace VOLONTÉ CZECH, o.p.s. ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR si Vás dovoluje pozvat na

Závěrečnou konferenci projektu
„Aplikace Good-Lives-Modelu v českém vězeňství“
reg.č. CZ.03.3.X/0.0/0.0/17_082/0011081, financovaného z ESF prostřednictvím OPZ

Konferenční sál THE HOTEL FITZGERALD, Vítkova 26/151, 186 00 Praha 8 – Karlín
27. června 2023 (úterý) , od 9.30 – 16:00 hod

Zahraničními hosty budou pracovníci Sociálně terapeutického oddělení z německé Věznice Brandenburg an der Havel, zástupci Ministerstva spravedlnosti spolkové země Braniborsko v Postupimi a zástupci Zbor väzenskej a justičnej stráže SR

Kontakty na evaluátory

Ing. Vladimír Kváča, Ph.D.

Vladimir.kvaca@gmail.com

725 56 36 36

Děkuji za pozornost

Mgr. Ing. Adela Gottwaldová

Adela.gottwaldova@gmail.com